

Posudek na diplomovou práci Josefa Břečky *Fiakry a drožky Prahy*

133 s. textu, poznámkový aparát, prameny, bibliografie, příloha, Summary, CD

Téma práce Josefa Břečky je nepochybně zajímavé a interdisciplinární, v rámci oboru patří do urbánní etnologie, zároveň je kulturně historické, zasahuje do dějin dopravy a některé pasáže jsou zoologické. Autor vychází z bibliografie, archivních dokladů, osobních a rodinných vzpomínek a kvalitativního terénního výzkumu.

Práce je obsáhlá, rozčleněná do pěti kapitol, Úvodu a Závěrečného shrnutí. Bibliografie je rozdělena na Monografie a Periodika. Z odborných publikací postrádám Historii městské hromadné dopravy v Praze, Fojtík, P., Linert, L., Prošek, F., Dopravní podnik hl. města Prahy, 2000 (2. vyd), 360 s., z beletrie povídkovou knížku Jindřišky Smetanové Ustláno na růžích a pod nebesy, na kterou se autor několikrát odvolává (i když z ní přímo necituje).

Seznam archiválií je rozdělen dost nezvykle na Archivní dokumenty, což je soupis fondů, s kterými autor pracoval, a Archivní prameny, což je soupis archivů (jednotlivých archivních institucí). Seznamy jsou oddělené, takže není jasné, kde je který fond uložen. (mám jen drobnou poznámku, existuje i veřejně přístupný archiv Dopravního podniku hl. města Prahy).

Práce je paginovaná pouze ve vlastním textu. České résumé je stránkováno zvlášť, Summary a další přílohy stránkovány nejsou. Závěrečné shrnutí (s. 130-133) má jinou grafickou úpravu než ostatní text, jiné řádkování a je tištěno na jiné tiskárně. V tomto smyslu se odlišuje i české résumé a Summary. Poznámkový aparát končí na s. 60 a přestože i v dalších třech kapitolách jsou časté a obsáhlé citáty, veškeré odkazy chybí.

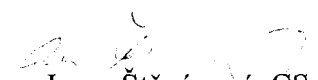
Text je jakoby „přepůlen“ materiálem, který zjevně patří do přílohy. Řády fiakerské a drožkářské, další nařízení, vyhlášky, sazebníky a podobně sice autor průběžně komentuje, ale jsou to jen drobné vsuvky (s. 61-96).

Autor se snaží zasadit počátky pražské veřejné hromadné dopravy do širších kulturních, sociálních a technicko průmyslových souvislostí. Podle mého názoru je nejlepší tam, kde popisuje zcela věcně technologický vývoj, ať už se jedná o zachycení stavebních postupů při budování silnic nebo o popisy vývoje kočárových konstrukcí. Možná, že je zde až příliš (a příliš dlouhých) citací, ale celkově jsou tyto pasáže dobře zvládnuté. Místa, kde se pokouší o charakteristiky doby, města a jeho obyvatel, kulturních a sociálních kontextů, jsou slabší. Závěry vyznívají povrchně a – opřeny především o Balajkovy Přehledné dějiny české literatury(!) z r.1970(!) – připravují autorovi něco na způsob ideologické pasti. Ve zcela konkrétní rovině jsou však fiakristé a drožkáři zachyceni vcelku dobře a sociální hranice mezi nimi je jasně naznačena a doložena i archivním materiálem.

Práce je dovedena do současnosti a zachycuje dvě fáze renesance pražských fiakrů, druhou polovinu 60. let 20. století a přelom 20. a 21. století. Věcně jsou údaje nepochybně v pořádku. V interpretaci je naznačeno, že v fiakry patří k turistickým atrakcím, ale bylo by dobré zdůraznit proměnu jejich funkce i klientely i v této nejmladší době. Nezůstávat pouze u názoru podnikatelů – fiakristů, ale oslovit i jejich zaměstnance, klienty, a také ty, kteří zákazníci nejsou a nebudou. (Nebo budou, například při svatbě?)

Posudek má mnoho výtek (a bylo by možno v nich pokračovat). myslím si však, že autor by měl dostat možnost práci obhájit. Předběžně a s výhradami tedy práci doporučuji k obhajobě s tím, že nemohu navrhnout jiné hodnocení než dobře.

Praha 19. ledna 2008

Doc. Irena Štěpánová, CSc
Ústav etnologie UK F